

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ: Πρώτες δεκαετίες 20ου αιώνα: πρόκειται για λογοτέχνες που παρεκκλίνουν από την παραδοσιακή ποίηση και την ανανεώνουν. Οι ποιητές του Μεσοπολέμου ανανέωσαν την ποίηση με τον Νεοσυμβολισμό -Νεορομαντισμό, ανοίγοντας το δρόμο για τον Μοντερνισμό.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΠΟΧΗΣ: Μικρασιατική Καταστροφή 1922, τέλος Μεγάλης Ιδέας, έλευση προσφύγων → ψυχική κόπωση, απαισιοδοξία, δυσκολία προσαρμογής στην πραγματικότητα, αίσθημα ανικανοποίητου, παρακμής, αντιρωισμού. Εγκαταλείπονται τα χαρακτηριστικά της παραδοσιακής ποίησης (ομοιοκαταληξία, μέτρο, λογική νοηματική αλληλουχία) και αρχίζουν να χρησιμοποιούν νέους εκφραστικούς τρόπους (ελεύθερος στίχος, συνειρμός)

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΚΑΒΑΦΗ (1863-1933): προπομπός της μοντέρνας ποίησης, με τον ιδιαίτερο και καινοτόμο τρόπο που χειρίστηκε τον ποιητικό λόγο. Δημιουργεί εντελώς προσωπικό ύφος αφομοιώνοντας επιρροές από Συμβολισμό, Ρομαντισμό.

Χαρακτηριστικά της ποίησης του:

- υιοθετεί τον ελεύθερο στίχο, απομακρύνεται από τη λυρική διάσταση της ποίησης, διαμορφώνει τη δική του ιδανική έκφραση με πεζολογικό ύφος και λιτότητα. Γλώσσα δημοτική ανάμεικτη με καθαρεύουσα λόγιους και ιδιωματικούς τύπους

- απομακρύνεται από παραδοσιακά εκφραστικά μέσα, χρησιμοποιεί καθημερινές λέξεις αγγίζοντας την πεζολογία, εκφράζει την στοχαστικότητα, φιλοσοφική εξέταση της καθημερινότητας, με λεπτή ειρωνεία, γλωσσική ευστοχία= ποιήματα που βασίζονται στη ρεαλιστική απεικόνιση των ανθρώπων και της συμπεριφοράς τους, ποιητής που δίνει έμφαση στα μεταδιδόμενα μηνύματα και προχωρώντας πέρα από τη λυρική μετάδοση συναισθημάτων.

Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗΣ

1. Τα τείχη

Χωρίς περίσκεψιν, χωρίς λύπην, χωρίς αιδώ*(ντροπή)
μεγάλα κ' υψηλά τριγύρω μου έκτισαν τείχη.

Και κάθομαι και απελπίζομαι τώρα εδώ.

Άλλο δεν σκέπτομαι: τον νουν μου τρώγει αυτή η τύχη·

διότι πράγματα πολλά έξω να κάμω είχαν.

Α όταν έκτιζαν τα τείχη πώς να μην προσέξω.

Αλλά δεν άκουσα ποτέ κρότον κτιστών ή ήχον.

Ανεπαισθήτως μ' έκλεισαν από τον κόσμον έξω. (1897)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Α. Στην ποίηση του Καβάφη εντοπίζονται στοιχεία της παραδοσιακής αλλά και της μοντέρνας ποίησης. Να εντοπίσετε αντιπροσωπευτικά χαρακτηριστικά ,

Β. Να σχολιάσετε την κυριαρχία στο κείμενο του πρώτου γραμματικού ρηματικού προσώπου.

Γ. Να εντοπίσετε τη χρήση συμβόλων και τη λειτουργία/το συμβολισμό τους
ΤΕΙΧΗ: αίσθηση ασφυκτικά περιορισμένης ζωής, εγκλεισμός, εγκλωβισμός ακούσιος και εκούσιος = ποιοι μπορεί να είναι αυτοί οι περιορισμοί;

Δ. Ερμηνευτικό σχόλιο /καίριο θέμα-ζήτημα που θέτει ο ποιητής με το ποίημα

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α.

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ	ΜΟΝΤΕΡΝΑ
Ομοιοκαταληξία Χρήση συμβόλων που την εντοπίζουμε και στην παραδοσιακή ποίηση Λόγιες λέξεις Λογική αλληλουχία	Λέξεις καθημερινές Πεζολογικός τόνος Στοχαστική διάθεση - με στροφή στο προσωπικό πρόβλημα και αδιέξοδο που θέτουν οι εξωτερικοί περιορισμοί/καταναγκασμοί Τολμηρή χρήση συμβόλων /αντικειμένου για να αποδοθεί μια ψυχική κατάσταση =συμβολική γλώσσα

Β. Το ποίημα είναι γραμμένο σε πρώτο πρόσωπο, δημιουργώντας την εντύπωση πως πρόκειται για προσωπική εξομολόγηση του ποιητή, αποτυπώνοντας έτσι ζωηρότερα το προσωπικό δράμα και αδιέξοδο. Στην πραγματικότητα, ωστόσο, το θέμα αφορά κάθε άνθρωπο, καθώς οι περιορισμοί αυτοί που "φυλακίζουν" τον ποιητή, υφίστανται για όλους τους ανθρώπους. Είναι διαχρονικοί και οικουμενικοί.

Γ. Μ' ένα παραστατικό συμβολισμό, ο Καβάφης αποκαλύπτει τους περιορισμούς που τίθενται στη ζωή μας ως τείχη, καθιστώντας έτσι εναργέστερη την εικόνα του εγκλωβισμού.

- Είναι οι προσωπικοί φόβοι, ανασφάλειες, χαμηλή αυτοεκτίμηση,

- Είναι οι κοινωνικές συμβάσεις και καταναγκασμοί = απομόνωση

οικονομικοί και κοινωνικοί περιορισμοί που οριοθετούν την δράση του ατόμου, χαμένες ευκαιρίες, διαψεύσεις

Δ. Ο ποιητής εκφράζει τη σκέψη ότι ο ίδιος αλλά και καθένας από εμάς θα μπορούσε να ζήσει τη ζωή του με νόημα και να εκπληρώσει όνειρα και φιλοδοξίες, αν δεν υπήρχαν όλοι αυτοί οι κοινωνικοί αλλά και προσωπικοί περιορισμοί, που τον φυλακίζουν και τον εμποδίζουν να πραγματώσει όλα όσα επιθυμεί. Βέβαια, θεωρεί ότι άλλοι έκτισαν τριγύρω του τα «μεγάλα κ' υψηλά» τείχη χωρίς σκέψη, λύπη ή ντροπή. Η επανάληψη και το ασύνδετο στον πρώτο στίχο "Χωρίς περίσκεψιν, χωρίς λύπην, χωρίς αιδώ" αναδεικνύει emphatically τον σκληρό/αμείλικτο τρόπο με τον οποίο η κοινωνία χαλκεύει τα δεσμά του ανθρώπου

Η επίγνωση αυτής της κατάστασης προκαλεί θλίψη, απόγνωση και απελπισία "...απελπίζομαι/Άλλο δεν σκέπτομαι: τον νουν μου τρώγει αυτή η τύχη·" = η προσωποποίηση και το πρώτο πρόσωπο αποδίδουν το βίωμα, την τραγική θέση και το αδιέξοδο του ποιητή. Βέβαια αυτό το διευκόλυνε και ο ίδιος που ήταν

απορροφημένος /απασχολημένος με προσωπικά ζητήματα κι έτσι επέτρεψε να χτιστούν τα τείχη. "Α όταν έκτιζαν τα τείχη πώς να μην προσέξω".

Ωστόσο, δεν κατηγορεί τον εαυτό του αλλά επιρρίπτει την ευθύνη στους άλλους. "Αλλά δεν άκουσα ποτέ κρότον κτιστών ή ήχον. /Ανεπαισθήτως μ' έκλεισαν από τον κόσμον έξω." Τα κοινωνικά δεσμά αθόρυβα και σταθερά δημιουργούνται και βαθμιαία καταπνίγουν τον άνθρωπο και περιορίζουν την ελευθερία του, καθώς αυτός αδιαφορεί και δεν εμποδίζει /αποτρέπει τη δημιουργία τους. Είναι πολύ αργά πλέον όταν συνειδητοποιεί την απώλεια. Γι' αυτό το βαθύτερο νόημα του ποιήματος αναδεικνύει την επιτακτική ανάγκη του ανθρώπου να αγωνίζεται διαρκώς για την ελευθερία του, να είναι σε εγρήγορση και να μην επιτρέπει σε άλλους να χτίζουν τείχη που στην πιο επικίνδυνη των περιπτώσεων έχουν και την δική του συγκατάθεση. Αν θέλουμε ΣΧΟΛΙΑΖΟΥΜΕ ΤΗ ΣΧΕΣΗ ΤΟΥ ΤΙΤΛΟΥ ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ: Το βασικό θέμα του ποιήματος περιστρέφεται γύρω από τον συμβολισμό των Τειχών, ο οποίος αποτελεί και τον τίτλο του ποιήματος.

2. Τρώες

Είν' η προσπάθειές μας, των συφοριασμένων·
είν' η προσπάθειές μας σαν των Τρώων.

Κομμάτι κατορθώνουμε· κομμάτι
παίρνουμ' επάνω μας· κι αρχίζουμε
να 'χουμε θάρρος και καλές ελπίδες.

Μα πάντα κάτι βγαίνει και μας σταματά.
Ο Αχιλλεύς στην τάφρον εμπροστά μας
βγαίνει και με φωνές μεγάλες μάς τρομάζει.—

Είν' η προσπάθειές μας σαν των Τρώων.
Θαρρούμε πως με απόφαση και τόλμη
θ' αλλάξουμε της τύχης την καταφορά,
κι έξω στεκόμεθα ν' αγωνισθούμε.

Αλλ' όταν η μεγάλη κρίσις έλθει,
η τόλμη κι η απόφασίς μας χάνονται·
ταράττεται η ψυχή μας, παραλύει·
κι ολόγυρα απ' τα τείχη τρέχουμε
ζητώντας να γλιτώσουμε με την φυγή.

Όμως η πτώσις μας είναι βεβαία. Επάνω,
στα τείχη, άρχισεν ήδη ο θρήνος.
Των ημερών μας αναμνήσεις κλαίν κι αισθήματα.
Πικρά για μας ο Πρίαμος κι η Εκάβη κλαίνε. [1905]

1 λίγο , 2 κάθοδος

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Έχουμε πει ότι η ποίηση του Καβάφη είναι μεταβατική από την παράδοση στον μοντερνισμό. Ως προς την μορφή πιστεύετε ότι αυτό το ποίημα εντάσσεται στην παραδοσιακή ή στην μοντέρνα ποίηση;
2. Στο ποίημα κυριαρχεί το α' πληθυντικό γραμματικό πρόσωπο. Τι προσδίδει η συγκεκριμένη επιλογή στο ποίημα;

3. Να εντοπίσετε τη χρήση και την λειτουργία των συμβόλων στο ποίημα.
4. Χαρακτηριστικό της καβαφικής γλώσσας: η χρήση απλών καθημερινών λέξεων της νεοελληνικής, της λόγιας /αρχαϊζουσας και ιδιοματισμών. Να βρείτε από ένα παράδειγμα.
5. Ποιο είναι το βασικό θέμα /πρόβλημα για την ανθρώπινη φύση που αποτυπώνει το συγκεκριμένο ποίημα; Να διατυπώσετε την άποψή σας στηρίζοντας την απάντησή σας σε στοιχεία /σημεία του ποιήματος (περιεχόμενο -μορφή).

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Στο συγκεκριμένο ποίημα η καβαφική τεχνική προσεγγίζει την νεωτερική ποίηση.
- α) υιοθετεί τον ελεύθερο στίχο: ανισοσύλλαβος (όχι σταθερός αριθμός συλλαβών ανά στίχο), ανομοιοκατάληκτος, χωρίς συγκεκριμένο μέτρο (τονισμένες -άτονες συλλαβές), όχι σταθερό στροφικό σύστημα (από 3στιχες ως 5στιχες στροφές), υπάρχουν διασκελισμοί
- β) Ο ποιητικός του λόγος είναι απλός, λιτός, πυκνός, επιγραμματικός, πεζολογικός, χωρίς τα πλούσια εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιεί η παραδοσιακή ποίηση.
2. Ο ποιητής χρησιμοποιώντας α' πληθυντικό πρόσωπο στην αφήγησή του:
- α) μιλά / εκφράζεται ως φορέας μιας συλλογικής εμπειρίας και συνείδησης
- β) συμπεριλαμβάνει και τον εαυτό του στην ίδια ομάδα ανθρώπων, στους «συφοριασμένους» ανθρώπους που σαν τους Τρώες μάταια πασχίζουν ν' αποφύγουν την ήττα.
- γ) το προσωπικό βίωμα/ η τραγική διαπίστωση για την μοίρα του ανθρώπου χωρίς να χάνουν την υποκειμενική τους διάσταση, αποκτούν κι έναν καθολικό /πανανθρώπινο χαρακτήρα. Είναι η μοίρα όλων των ανθρώπων
3. Όπως και στα "Τείχη" έτσι και στο ποίημα "Τρώες" τα σύμβολα βοηθούν τον ποιητή να διατυπώσει στοχασμούς πάνω στα ανθρώπινα, χωρίς να περιορίζεται στην ατομική και μοναδική περίπτωση (από το συγκεκριμένο ανάγεται στο ευρύ/καθολικό και αφηρημένο) πχ. Τρώες =όλοι οι άνθρωποι που καλούνται να διαχειριστούν τεράστιες δυσκολίες στη ζωή τους και εν τέλει συντρίβονται, ηττώνται. Επιδιώκει αντλώντας από την ιστορία συνήθως τα σύμβολα, να προσδώσει στο συμβολιζόμενο διαχρονική και καθολική ισχύ. Ιδιαίτερα στα φιλοσοφικά (ή αλλιώς διδακτικά ποίηματα) εκφράζει φιλοσοφικές σκέψεις/στοχασμούς για ζητήματα και προβληματισμούς της ανθρώπινης ζωής. Με τη χρήση συμβόλων διατυπώνει σκέψεις καθολικής αποδοχής, κατανοητές από όλους τους δέκτες του ποιητικού μηνύματος χωρίς αποχρώσεις διδακτισμού αφήνοντας παράλληλα περιθώρια για προσωπική ερμηνεία και αποσυμβολισμό. Δεν είναι δευτερεύουσας σημασίας το υφολογικό και αισθητικό αποτέλεσμα: κινητοποίηση του ενδιαφέροντος και της φαντασίας, παραστατικότητα, ζωντάνια, αμεσότητα.
5. ΘΕΜΑ: Με δεδομένη και γνωστή την ήττα των Τρώων σε έναν πολυαίμακτο δεκαετή πόλεμο αποτυπώνεται η τραγικότητα της ανθρώπινης ζωής: γεμάτη

δυσκολίες και προβλήματα, καθημερινή πάλη, που όμως στο τέλος καταβάλλουν τον άνθρωπο που λυγίζει και ηττάται. Μια επώδυνη πραγματικότητα και μία περισσότερο απαισιόδοξη θέαση της ζωής του ανθρώπου που καθημερινά αναμετράται με προβλήματα και δυσκολίες ζωής, πετυχαίνει μικρές νίκες και αναθαρρεί πρόσκαιρα, όμως υπέρτερες δυνάμεις τον κάνουν να δειλιάσει, τον λυγίζουν και τον νικούν.

Οι προσπάθειες των συφοριασμένων (=δυστυχισμένων) = επαναφορά (1ος και 2ος στίχος) και παρομοίωση "σαν των Τρώων" = σύνδεση της μοίρας του ανθρώπου με αυτήν των Τρώων, όπως θα αποτυπωθεί στη συνέχεια του ποιήματος.

Το αποτέλεσμα; Με την παραμικρή /ελάχιστη επιτυχία "κομμάτι..." ο άνθρωπος αρχίζει να αναθαρρεί, να παίρνει τα πάνω του, να ελπίζει... απαισιόδοξη η διαπίστωση για μικρές και πρόσκαιρες επιτυχίες του ανθρώπου. Η αντίθεση **"Μα"** ανακόπτει την "νικηφόρα" πορεία, αποδεικνύει εφήμερη την επιτυχία και φρούδες τις ελπίδες για ευτυχία. Η συμβολική χρήση του μυθικού Αχιλλέα έρχεται με λιτότητα να αποδώσει όλες εκείνες τις δυσκολίες που διαλύουν τις ελπίδες του ανθρώπου, προκαλώντας του φόβο και πανικό.

Η επανάληψη του στίχου "*Είν' η προσπάθειές μας σαν των Τρώων*" δεν αφήνει περιθώρια για ελπίδες: αμετάκλητα αρνητική η μοίρα του ανθρώπου: σαν κι αυτήν των Τρώων = πιστεύουν ότι με αποφασιστικότητα και τόλμη θα υπερνικήσουν εχθρούς και εμπόδια = **Αλλ'** με μια αντίθεση πάλι = στην κρίσιμη όμως ώρα "*η τόλμη κι η απόφασίς μας χάνονται/ταράττεται η ψυχή μας, παραλύει*." τα ρήματα ασύνδετα στη σειρά, σε χρόνο ενεστώτα = αποδίδεται η λιποψυχία και η παραίτηση του ανθρώπου μπροστά στην δύσκολη ώρα! Η άτακτη φυγή είναι η μόνη λύση "*τρέχουμε ζητώντας να γλυτώσουμε με την φυγή*", η απόδραση από τα αδιέξοδα. Ούτε όμως κι αυτό είναι εφικτό! Η πτώσις είναι βεβαία - οριστική και τελεσίδικη, τόσο που ήδη έχει αρχίσει ο θρήνος από τον Πρίαμο και την Εκάβη, που θρηνούσαν μαζί με τον νεκρό Έκτορα την αναπόφευκτη πτώση της Τροίας. Η πτώση πιο οδυνηρή όταν συνοδεύεται με έντονη συναισθηματική φόρτιση και αναμνήσεις ευχάριστων στιγμών του βίου.

3. Η πόλις

Είπες· «Θα πάγω σ' άλλη γη, θα πάγω σ' άλλη θάλασσα.
Μια πόλις άλλη θα βρεθεί καλύτερη από αυτή.
Κάθε προσπάθεια μου μια καταδίκη είναι γραφτή·
κι είν' η καρδιά μου — σαν νεκρός — θαμμένη. 5
Ο νους μου ως πότε μες στον μαρασμόν αυτόν θα μένει.
Όπου το μάτι μου γυρίσω, όπου κι αν δω
ερείπια μαύρα της ζωής μου βλέπω εδώ,
που τόσα χρόνια πέρασα και ρήμαξα και χάλασα.»

Καινούριους τόπους δεν θα βρεις, δεν θά βρεις άλλες θάλασσες. 10
Η πόλις θα σε ακολουθεί. Στους δρόμους θα γυρνάς
τους ίδιους. Και στες γειτονιές τες ίδιες θα γερνάς·
και μες στα ίδια σπίτια αυτά θ' ασπρίζεις.
Πάντα στην πόλι αυτή θα φθάνεις. Για τα αλλού — μη ελπίζεις —
δεν έχει πλοίο για σε, δεν έχει οδό. 15

Έτσι που τη ζωή σου ρήμαξες εδώ
στην κόχη τούτη την μικρή, σ' όλην την γη την χάλασες. [1910]

ΕΡΓΑΣΙΑ: ποιος είναι το συμβολικό περιεχόμενο του τίτλου "Η πόλις";

ΑΝΑΛΥΣΗ: Στην α' στροφή όπου το ποιητικό υποκείμενο ή τρίτο πρόσωπο απευθυνόμενο στον ποιητή, εξομολογείται την ενδόμυχη επιθυμία να ξεφύγει / να απεγκλωβιστεί από την πόλη στην οποία μένει, αναζητώντας έναν άλλον τόπο να κάνει μια νέα αρχή. Γιατί στην πόλη αυτή νιώθει σαν ζωντανός νεκρός (ψυχικός και πνευματικός θάνατος /μαρασμός/ νέκρωση), νιώθει απόγνωση και απελπισία, βλέπει όλες τις προσπάθειες να αποτυγχάνουν= η πόλη του (υπεν)θυμίζει διαρκώς αυτήν την αποτυχία. Σαν κραυγή απόγνωσης τίθεται η επιθυμία σε εισαγωγικά. Αισθητοποιείται μέσα από τον ευθύ λόγο το επιτακτικό αίτημα φυγής /λύτρωσης και αναδεικνύεται η απογοήτευση από την απάντηση -πικρή διαπίστωση που ακολουθεί στην δεύτερη στροφή και το ατελέσφορο της φυγής.

Εκφραστικά μέσα:

- ευθύς λόγος σε εισαγωγικά,
- α' ρηματικό πρόσωπο, επαναφορά στον 1ο και 7ο στίχο,
- η επίταξη του επιθετικού προσδιορισμού /επιθέτου πχ. Μια πόλις άλλη... ερείπια μαύρα,
- η παρομοίωση "η καρδιά μου — σαν νεκρός — θαμμένη" ,
- οι μεταφορές:" η καρδιά μου θαμμένη.... ερείπια μαύρα της ζωήςΚάθε προσπάθεια μου μια καταδίκη"
- η επαναφορά: Θα πάγω σ' άλλη γη, θα πάγω σ' άλλη θάλασσα.../ Όπου το μάτι μου γυρίσω, όπου κι αν δω

ΑΝΑΛΥΣΗ: στην β' στροφή σε β' ενικό πρόσωπο έρχεται η απάντηση με τρόπο κατηγορηματικό πατώντας στο αρχικό αίτημα σε απόλυτη αντιστοιχία (διαλογική αίσθηση που προσδίδει θεατρικότητα και τονίζει την τραγική μοίρα του ανθρώπου που αδυνατεί να αλλάξει την μοίρα του)

Θα πάγω σ' άλλη γη,	θα πάγω σ' άλλη θάλασσα	
☐ αινούριους τόπους δεν θα βρεις,	δεν θα βρεις άλλες θάλασσες	☐
δεν έχει πλοίο για σε,	δεν έχει οδό.	

αδύνατο να ξεφύγει από την Πόλη αφού την φέρει εντός του, την κουβαλάει μέσα του = το πρόβλημα δεν είναι η Πόλις , αφού "Η πόλις θα σε ακολουθεί." = είναι ο ίδιος ο άνθρωπος που με τα πάθη και τα λάθη του , τις εσφαλμένες επιλογές του θα βρίσκει πάντα μπροστά του το παρελθόν του. Απαισιόδοξα διαπιστώνει ότι βρίσκεται σε αδιέξοδο, χωρίς ελπίδα διαφυγής από το τέλμα που συμβολίζει η Πόλις. Με την επανάληψη του επιθέτου "ίδιος" emphaticά τονίζεται ο εγκλωβισμός πχ. "δρόμους ίδιους"... "γειτονιές ίδιες"... "ίδια σπίτια" όπως και με την έμμεση αντίθεση :στην πόλι αυτή ≠ Για τα αλλού ☐Μην ελπίζεις

Οι αλλεπάλληλες αρνήσεις "δεν έχει πλοίο για σε, δεν έχει οδό" όπως και η κυκλική επαναφορά του τελευταίου στίχου της α' στροφής στο τέλος της β' στροφής («ρήμαξα και χάλασα» - «ρήμαξες...χάλασες») =επισφραγίζεται η μοίρα του ανθρώπου που δεν έχει ελπίδα διαφυγής από την ρημαγμένη του ζωή.

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΜΑΘΗΤΗ: συμφωνία ή διαφωνία με το μήνυμα του ποιήματος

.....

ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΣΤΗΝ ΝΕΟΤΕΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Η νεότερη ποίηση εγκαταλείπει τα εξωτερικά στοιχεία, που χρησιμοποιούσε η παραδοσιακή. Τα κυριότερα από αυτά είναι οι ομοιόμορφες (ως προς τον αριθμό των στίχων κτλ.) στροφές, η ομοιοκαταληξία, που γινόταν σύμφωνα με ορισμένους κανόνες, και το μέτρο.

2) εσωτερικά χαρακτηριστικά. Η παραδοσιακή ποίηση υποτάσσει το ποίημα σε ορισμένους κανόνες. Ο σπουδαιότερος είναι πως το ποίημα πρέπει να διέπεται από λογική αλληλουχία. Αντίθετα, στη νεότερη ποίηση παρακολουθούμε το ποίημα την ώρα, σχεδόν, της δημιουργίας του.

ΙΑς σημειωθεί, τέλος, ότι στη νεότερη ποίηση: **I.** Μπορεί να λείπει το μέτρο, ο εσωτερικός όμως ρυθμός υπάρχει. **II.** Η λογική αλληλουχία, που διέπει κάθε παραδοσιακό ποίημα, χαλαρώνει και το ποίημα λειτουργεί βασικά με τους μηχανισμούς των προεκτάσεων και των συνειρμών.

Βασικά, λοιπόν, χαρακτηριστικά της ανανέωσης που παρατηρείται στους εκφραστικούς τρόπους της νεότερης ποίησης είναι:

1. ο ελεύθερος στίχος,
2. η χρήση του λεξιλογίου της καθημερινής ομιλίας,
3. η κατάργηση: α) της λογικής αλληλουχίας του ποιήματος,
β) του μέτρου,
γ) της ομοιοκαταληξίας,
δ) της ομοιομορφίας ως προς τον αριθμό των στίχων,
ε) της διαίρεσης του ποιήματος σε στροφές με βάση αυστηρούς κανόνες δόμησης.